

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ТРЕЋЕ ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ Н.Г.Д. ПРОТИВ СРБИЈЕ

(Представка број 3158/20)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

7. октобар 2025. године

Ова пресуда је правноснажна, али може бити предмет редакцијских измена.

У предмету Н.Г.Д. против Србије,

Европски суд за људска права (Треће одељење), на заседању Одбора у саставу:

Darian Pavli, председник,

Úna Ní Raifeartaigh,

Mateja Brnoviћ, судије,

и Olga Chernishova, заменица секретара Одељења,

Имајући у виду:

представку (број 3158/20) против Републике Србије, која је поднета Суду 12. децембра 2019. године у складу са чланом 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: Конвенција) од стране држављанина Ирана, Н.Г.Д. (у даљем тексту: подносилац), који је рођен 1994. године и живи у Фишбаху, а кога је заступао господин Н. Ковачевић, адвокат из Београда;

одлуку да се обавести Влада Републике Србије (у даљем тексту: Влада), коју заступа њихова заступница, госпођа З. Јадријевић Младар;

одлуку да се име подносиоца не обелодањује;

одлуку о да се наложи привремена мера туженој Влади у складу са правилом 39. Пословника Суда;

запажања странака;

Након већања на затвореној седници 16. септембра 2025. године,

Доноси следећу пресуду, која је усвојена тог дана:

ОКОЛНОСТИ СЛУЧАЈА

1. Предмет се односи на неколико притужби по члану 5. Конвенције.

2. Дана 31. октобра 2016. године је подносилац стигао на београдски аеродром летом из Истанбула. Гранична контрола му је одбила улазак у Србију због тога што је покушао да користи фалсификовани израелски пасош и наложила му је хитан повратак у Истанбул следећим летом. Подносилац је то одбио. Смештен је у просторије транзитне зоне, резервисане за лица којима није дозвољен улазак на територију Србије, до депортације у Турску, у собу без кревета, санитарних чворова или грејања. Био је закључан све време и под сталним надзором граничне полиције.

3. Важећи закон у то време није прописивао доношење формалне одлуке о притвору или протеривању подносиоца, а према домаћем праву, затварање подносиоца у транзитној зони није окарактерисано као лишавање слободе.

4. Дана 25. новембра 2016. године је полиција донела решење о задржавању у вези са оптужбама поднетим против подносиоца (коришћење фалсификованог документа), а подносилац је пребачен у

притворску просторију Управе граничне полиције где је провео наредних 48 сати. Након овог периода, пребачен је у Центар за азил.

5. Београдски центар за људска права је 27. децембра 2016. године изјавио уставну жалбу у име подносиоца, притужујући се да му је током боравака у транзитној зони аеродрома повређено право на слободу и безбедност. Уставни суд је 21. маја 2019. године одбацио уставну жалбу подносиоца, утврдивши да се његов боравак у транзитној зони не сматра лишавањем слободе према националном закону.

ОЦЕНА СУДА

I. НАВОДНА ПОВРЕДА ЧЛАНА 5. СТ: 1. И 5. КОНВЕНЦИЈЕ

6. Подносилац се притуживао на основу члана 5. ст. 1, 4. и 5. Конвенције да његов боравак у транзитној зони представља произвољно лишавање слободе, јер је био притворен без обавештења о разлозима притварања, без извођења пред суд и без обезбеђеног преводиоца на његов матерњи језик. Даље је тврдио да су му повређена права да оспори законитост притвора и да тражи надокнаду штете.

A. Допуштеност

7. Општи принципи у вези са питањем да ли боравак у међународним зонама аеродрома представља лишавање слободе изнети су у случају *Ilias и Ahmed против Мађарске* [BB], број 47287/15, став 217, од 21. новембра 2019. године.

8. Што се тиче питања да ли се члан 5. Конвенције примењује на околности овог случаја, Суд примењује да је подносилац добровољно стигао на београдски аеродром, редовним летом из Истанбула. Стога је јасно да су српски органи имали право да изврше неопходне провере пре него што одлуче да ли ће га примити (упоредити *Z.A. и др. против Русије* [BB], бр. 61411/15, 61420/15, 61427/15 и 3028/16, став 142, од 21. новембра 2019. године). Према домаћем праву, држање лица у транзитној зони аеродрома није представљало лишавање слободе и стога није донета одлука у том смислу у вези са подносиоцем. Између 31. октобра и 25. новембра 2016. године, што чини укупно 26 дана, подносилац је био задржан у транзитној зони београдског аеродрома, под сталним надзором органа граничне контроле. У тим околностима, Суд закључује да је члан 5. применљив на ситуацију подносиоца.

9. Суд напомиње да ове притужбе нису очигледно неосноване у смислу члана 35. став 3 (а) Конвенције нити неприхватљиве по било ком другом основу. Стога се морају прогласити прихватљивим.

Б. Основаност

10. Применљива општа начела су сажета у предмету *Z.A. и др.*, горе цитиран, ст. 159-61).

1. Члан 5. став 1. Конвенције

11. Влада није представила никакве законе који регулишу притвор лица у ситуацији коју је подносилац доживео. Суд не може да идентификује ниједну одредбу или било какво упућивање на могућност притвора у транзитној зони, нити било какву назнаку максималног трајања притвора у зони. Заиста, према домаћем праву које је важило у релевантно време, затварање лица у транзитним зонама аеродрома није окарактерисано као лишавање слободе, што је закључио и Уставни суд у случају подносиоца. Сходно томе, Суд закључује да у овом случају није постојао правни основ, а камоли онај који је био строго дефинисан, за притвор подносиоца (упоредити предмете *R.R. и др. против Мађарске*, број 36037/17, став 89, од 2. марта 2021. године, и *Z.A. и др.*, цитиран горе, став 165).

12. Штавише, Суд је већ пресудио да је држање лица у притвору без судског одобрења или јасних правила која регулишу њихову ситуацију неспојиво са начелима правне сигурности и заштите од произвољности, која су заједничке нити Конвенције и владавине права, те да су неспојиве са захтевима члана 5. став 1. Конвенције (видети *R.R. и др.*, наведен горе, став 91).

13. У складу с тим, дошло је до повреде члана 5. став 1. Конвенције.

2. Члан 5. став 4. Конвенције

14. Влада је тврдила да не постоји поступак за оспоравање задржавања странца у транзитној зони аеродрома, јер се такво задржавање није сматрало лишавањем слободе према домаћем праву.

15. Суд понавља свој горе наведени став да је притвор подносиоца представљао *de facto* меру, која није поткрепљена ниједном одлуком која се посебно бави питањем лишавања слободе. Суд стога мора закључити да подносилац није имао на располагању никакав поступак којим би суд могао брзо да одлучи о законитости његовог притвора (упоредити *R.R. и др.*, наведен горе, ст. 97 и 98).

16. Следи да је дошло до повреде члана 5. став 4. Конвенције.

3. Члан 5. став 5. Конвенције

17. Влада је тврдила да само лица лишена слободе имају, под одређеним условима, право на надокнаду штете. Према домаћем праву, затварање подносиоца у транзитној зони се није сматрало лишавањем слободе.

18. Дакле, Суд налази да подносилац није имао право на надокнаду штете за лишавање слободе, за које је утврђено да представља повреду члана 5. став 1. Конвенције (упоредити *Nolan и К. против Русије*, број 2512/04, став 104, од 12. фебруара 2009. године).

19. У складу с тим, дошло је до повреде члана 5. став 5. Конвенције.

II. ПРЕОСТАЛЕ ПРИТУЖБЕ

20. Подносилац се такође притуживао на основу члана 5. став 2. Конвенције да су му се службеници граничне полиције обраћали на енглеском језику који није довољно знао да би разумео разлоге за затварање у транзитној зони београдског аеродрома.

21. Суд напомиње да је подносилац покушао да уђе у Србију са фалсификованим пасошем, чега је морао бити свестан. Из тог разлога му је одбијен улазак у Србију и наређено му је да се врати у Истанбул следећим летом, што је он одбио.

22. По мишљењу Суда, ове околности показују да је подносилац био довољно обавештен о разлозима за своје задржавање и да је разумео те информације.

23. Из тога следи да је жалба подносиоца по члану 5. став 2. Конвенције очигледно неоснована и да се мора одбацити у складу са чланом 35. став 4. Конвенције.

ПРИМЕНА ЧЛАНА 41. КОНВЕНЦИЈЕ

24. Подносилац је тражио 10.000 евра (EUR) на име нематеријалне штете и 300 евра на име трошкова и издатака насталих пред Судом.

25. Влада је уложила приговор.

26. Суд подносиоцу додељује 1.800 евра на име нематеријалне штете, као и сав порез који би могао да буде наплаћен подносиоцу.

27. Узимајући у обзир документацију коју поседује, Суд сматра да је разумно подносиоцу доделити 300 евра који покривају трошкове и издатке везане за поступак пред Судом, као и накнаду за било који порез који би могао подносиоцу бити наплаћен.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА, СУД, ЈЕДНОГЛАСНО,

1. *Проглашава* притужбе по члану 5. ст. 1, 4. и 5. Конвенције прихватљивим, а остатак представке неприхватљивим;
2. *Сматра* да је дошло до повреде члана 5. став 1. Конвенције;
3. *Сматра* да је дошло до повреде члана 5. став 4. Конвенције;

4. *Сматра* да је дошло до повреде члана 5. став 5. Конвенције;
5. *Одлучује*
 - (а) да Тужена држава треба да исплати подносиоцу, у року од три месеца, следеће износе, који морају да се конвертују у валуту Тужене државе по курсу који важи на дан исплате:
 - (i) ЕУР 1.800 (хиљаду и осам стотина евра), као и било који порез који би могао да се наплати у вези са нематеријалном штетом;
 - (ii) ЕУР 300 (три стотина евра), као било који порез који се може наплатити у вези са насталим трошковима и издацима;
 - (б) да од истека наведених три месеца до измирења, камата на горе наведене износе мора бити платива по стопи која је једнака граничној активној каматној стопи Европске централне банке током периода неиспуњавања обавеза, плус три процентна поена;
6. *Одбацује* остале захтеве подносиоца за правично задовољење.

Састављено на енглеском језику и прослеђено у писаном облику 7. октобра 2025. године, у складу с Правилем 77. ст. 2. и 3. Пословника о раду Суда.

Olga Chernishova
Заменица секретара

Darian Pavli
Председник